

Тема номера: Євангелізація красою

РЕДАКЦІЯ VERBUM

17 КВІТНЯ 2019

Шановні читачі! Номер про красу ми замислили задовго до трагічних подій у Парижі. Проте пожежа в соборі Паризької Богородиці змушує по-іншому прочитати тексти, зібрані для нього. У ситуації руйнування символу західноєвропейського християнства культуротворча роль сакрального мистецтва особливо увиразнюється. Та паризький собор – це не тільки мистецький шедевр, а й місце культу. Тексти, які ми пропонуємо читачам сьогодні, нехай і написані раніше, дозволяють іще гостріше відчутти струс, якого зазнала не тільки Франція, а й усе європейське християнство.

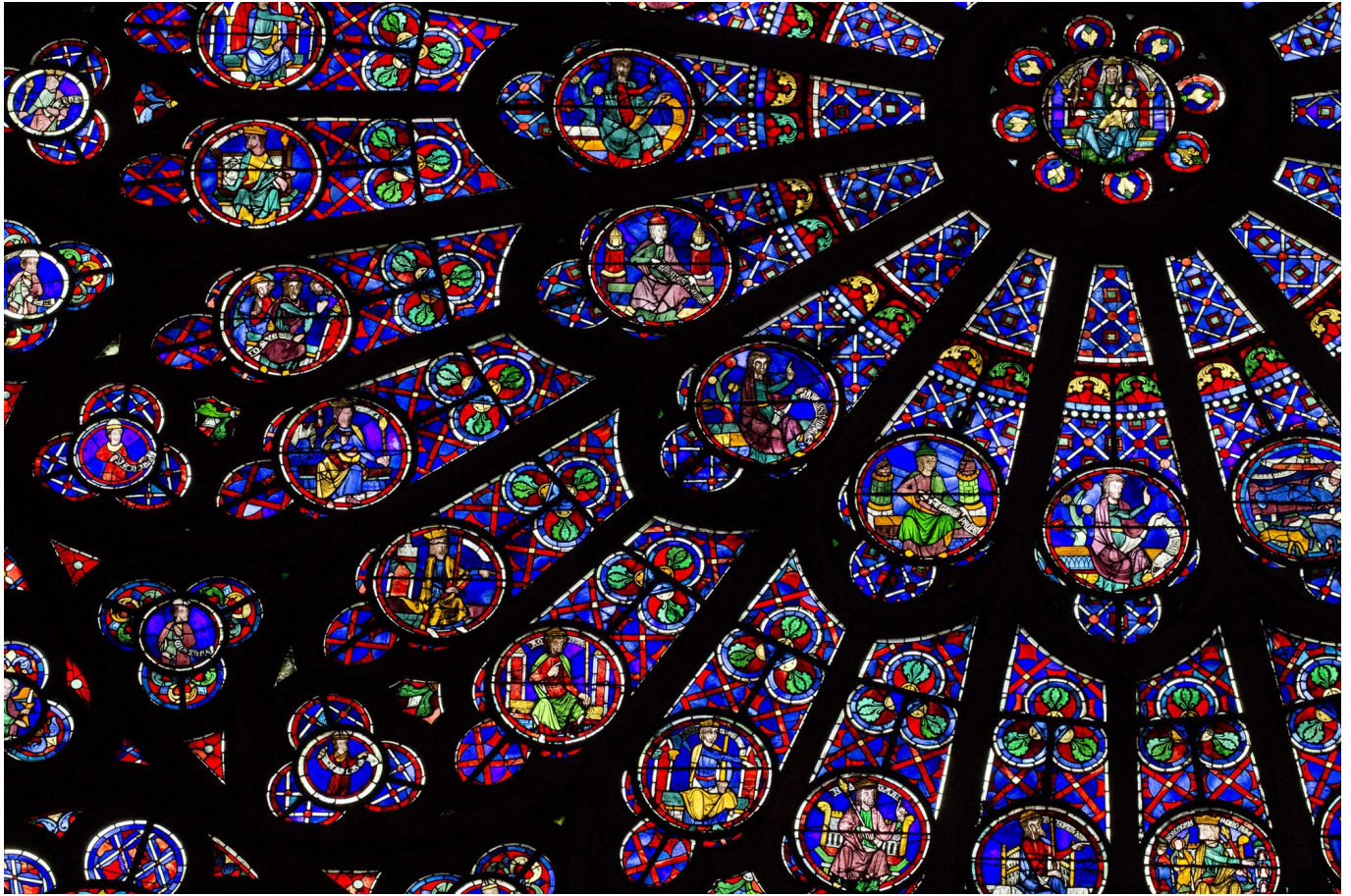

Фото: Lawrence Lew OP

Єпископ Роберт Беррон показує, яке велике значення може мати для духовного життя зустріч із мистецтвом. Ідеться, звісно, про так зване високе мистецтво – тобто те, яке не прагне передовсім догодити чи розважити. Спираючись на приклади з літератури, автор пише, що «спочатку прекрасне обирає спостерігача, а потім посилає його з місією проголошувати побачене». Таке мистецтво має силу перевертати життя – і цим воно схоже на зустріч із Богом. На думку спадає історія французького письменника Поля Клоделя, який навернувся під час вечірні в соборі Паризької Богородиці.

Отець Ігор Гнюс аналізує зв'язки між архітектурою й літургією. Адже храм – це не тільки приміщення, навіть якщо мистецьки збудоване; насамперед це місце молитви, простір для служіння літургії. «Є переконання, що сучасна людина потребує сучасної літургії й сучасного сакрального простору, що стародавні форми не відповідають новій епосі». Автор звертає увагу на проблеми, до яких може призвести таке мислення. У теології справді є ідея «*Ecclesia semper reformanda*» – постійного оновлення Церкви; але суть цього оновлення – «запевнити, що Церква Христова продовжує спасенну дію Бога у світі».

Пропонуємо також есе Якуба Турбаси – фрагмент присвяченої сакральній архітектурі книжки,

у якій він аналізує кільканадцять сучасних храмів. Ці сміливі, а часом навіть контroversійні проекти – приклад пошуків нової архітектурної мови, здатної допомогти сучасній людині увійти в контакт із Богом. Храм, про який ідеться в цьому есе, постав у маленькому швейцарському селі через кілька років після трагічних подій: лавина зруйнувала багато сільських будинків і церкву. Новий проект прагнув поєднати символіку кожного християнського храму з пам'яттю про той конкретний, знищений лавиною, а також урахувати новий тип стосунків мешканців із природою.

Завершує номер розмова про вітражі з доктором Павлом Карашкевичем – польським дослідником збереження історичних пам'яток. Він розповідає про історію вітражів, їхній культурний вимір і сакральний зміст. Від Середньовіччя вітражі були чимось більшим, ніж просто вікнами, що захищали внутрішній простір храму: вони наповнювали його барвистим світлом, підкреслювали красу й багатство святині, а ще, завдяки своїм біблійним сюжетам, ставали школою віри для неписьменних. І нехай сьогодні вітражі вже не мають функції *biblia pauperum*, вони досі залишаються витворами мистецтва, від яких перехоплює подих.